

27

BELEIDSPLAN WATERRECREATIE EN -TOERISME VAN DE WATERWEGEN EN KUST IN VLAANDEREN

De waterweg

en de waterrecreatie en het watertoerisme

M

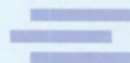

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

DE RECREATIEVE FUNCTIE VAN DE WATERWEG

De Vlaamse waterwegen vervullen heel wat maatschappelijke functies. Denken we bijvoorbeeld aan hun aan- en afvoerfunctie van water, hun functie als as voor transport over het water en als leverancier van water als grondstof voor landbouw en industrie, alsook aan hun landschappelijke en ecologische rol. Daarnaast vervullen de Vlaamse waterwegen een heel nadrukkelijke functie ten aanzien van waterrecreatie en watertoerisme.

In 2002 publiceerde de Administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ) van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een eerste brochure *'De waterweg en de natuur'* die het landschappelijk en ecologisch belang van de Vlaamse waterwegen in de verf zette. De brochure die u nu in de hand heeft, is een tweede in de reeks. Ze belicht het recreatief en toeristisch belang van de waterwegen en de kust.

De brochure *'De waterweg en de waterrecreatie en het watertoerisme'* geeft de krachtlijnen weer van het *'Beleidsplan waterrecreatie en watertoerisme van de waterwegen en kust in Vlaanderen'*. Met dit beleidsplan krijgt de sector eindelijk de aandacht die ze verdient. Waterrecreatie wordt niet langer als ondergeschikt maar wel als evenwaardig aan de andere maatschappelijke functies benaderd. Voor Vlaanderen is het tevens het eerste recreatieplan dat de lokale (gemeentelijke en provinciale) grenzen overschrijdt.

AWZ werkte voor de opmaak van dit beleidsplan nauw samen met de andere waterwegbeheerders (NV Zeekanaal en Dienst voor de Scheepvaart), de andere bevoegde administraties (Toerisme Vlaanderen, BLOSO, AMINAL, AROHM ...) en met de betrokken actoren uit de sector en andere belanghebbende partijen.

Het plan geldt voor alle kanalen en bevaarbare waterlopen én de kuststrook die onder het beheer van AWZ en de beide andere waterwegbeheerders vallen. Het reikt echter ook beheers- en ontwikkelingssuggesties aan voor de waterlopen die onder de bevoegdheid van andere waterbeheerders vallen, vooral dan van AMINAL en de provincies. Maar de reikwijdte van het plan gaat verder dan het wateroppervlak. Ook de verbinding met oever en wal en met het verdere hinterland komt in het verhaal voor.

Er mag verwacht worden dat dit *'Beleidsplan waterrecreatie en -toerisme'* voortaan mee als uitgangspunt wordt genomen bij het opmaken van de verschillende beleidsplannen die in de nabije toekomst het licht zullen zien. Hierbij wordt vooral gedacht aan de Vlaamse waterbeleidsnota én aan de verschillende bekkenbeheersplannen die thans in opmaak zijn.

ir. Jan Strubbe
directeur-generaal AWZ

DE VLAAMSE OVERHEID WERKT AAN WATER !

Als waterwegbeheerder streefde de afdeling Beleid Havens , Waterwegen en Zeewezen van AWZ reeds lange tijd naar een goed onderbouwd beleidskader voor waterrecreatie en watertoerisme in Vlaanderen. Met dit beleidsplan lossen we deze verzuchtingen ruimschoots in.

WAARVOOR STAAT AWZ ?

AWZ is de drijvende kracht achter het Vlaamse beleid over de bevaarbare waterwegen en het dagelijkse beheer ervan. De problematiek van onze havens, maritieme toegangswegen, binnen- en zeescheepvaart, vloot en loodswezen kennen voor haar geen geheimen.

Bij de politieke besluitvorming en de uitvoering ervan wordt er daarom steevast een beroep gedaan op de uitgebreide expertise en jarenlange ervaring inzake waterbouw en waterbeheersing, die deze administratie kenmerken.

Samen met de andere waterwegbeheerders - de Dienst voor de Scheepvaart en de NV Zeekanaal - verzekeren ze met ca. 3.000 gedreven en gemotiveerde personeelsleden op meer dan 200 locaties de continuïteit van hun veelvuldige opdrachten. Eén daarvan was en is de zorg voor een veilige en vlotte scheepvaart.

Maar nu formuleren zij ook de gepaste antwoorden op complexe maatschappelijke vraagstukken als mobiliteit en ruimtelijke ordening. Bij de rigoureuze uitvoering van hun taak verliezen zij nooit de diverse functies van de waterweg uit het oog en leidt hun ultieme streven naar een integraal waterbeleid en -beheer voor Vlaanderen.

The logo for AWZ, consisting of the letters 'AWZ' in a bold, blue, sans-serif font. The letters have a slight 3D effect with a lighter blue shadow behind them.

WAT IS WATERRECREATIE ?

Waterrecreatie is een veelomvattend begrip. Het behelst alle vormen van recreatie waarbij de recreant zich op, in of langs het water bevindt.

Bij watersport ligt de klemtoon vooral op het 'lichamelijke' van de bezigheid en wordt een spel- of wedstrijdelement toegevoegd.

Watertoerisme omvat occasionele verplaatsingen op of langs het water, naar en van een tijdelijk verblijf van mensen buiten hun alledaagse leefomgeving.

Binnen waterrecreatie onderscheiden we vier hoofdgroepen :

niet-gemotoriseerde waterrecreatie : yachting, kleinzeilerij en windsurfing, kano-kayak-roeien, zwemmen, waterfietsen, vloten, duiken, schaatsen, ...

gemotoriseerde waterrecreatie : waterski, jetski en jetscooter, jetskiën, snelvaart, toervaren, passagiersvaart, ...

jaagpadrecreatie : fietsen, mountainbiken, wandelen, skeeleren en rolschaatsen, skateboarden, joggen, vinkenzetten, rolstoelgebruiken, brom- en snorfietsen, paardrijden, ...

oeverrecreatie : hengelen, besturen van miniatuuurboten, ..

OVERAL LANGS VLAAMSE (WATER)WEGEN...

1.350 KM BEVAARBARE WATERWEGEN...

Vlaanderen is een waterrijk gebied. Het telt maar liefst 1.350 km bevaarbare waterwegen verspreid over het grondgebied van het Vlaams Gewest. Veel waterlopen zijn echt schilderachtig en bevatten een enorm natuurlijk en landschappelijk potentieel. Een echte aantrekkingspool voor recreanten dus...

Maar ook voor toeristen is vervoer over water niet te versmaden. Nagenoeg alle interessante Vlaamse kunststeden zijn via het water bereikbaar.

... EN EEN KUSTLIJN VAN ONGEVEER 70 KM

De Vlaamse kust kent een enorm succes. Het zeventig kilometer lange zandstrand, het aangename klimaat in de zomermaanden en de goede kustaccommodatie spelen dit succes zeker sterk in de kaart.

Tevens biedt de kust heel wat mogelijkheden voor een goede koppeling van waterplezier aan hinterlandvertier.

...

...

... KOMT MEN WATERRECREANTEN TEGEN

Waterrecreatie zit volop in de lift. Zo dacht men een dertigtal jaar geleden nog als er een fietser langs het Albertkanaal reed : *"Die is zeker verdwaald"*. Nu 'vechten' recreanten op vrije dagen voor een goed plaatsje in, op of langs het water.

Diverse algemene maatschappelijke trends dragen bij tot dit succes :

demografische trends

- bevolkingsgroei
- vergrijzing
- vervroegde pensioenleeftijd
- gezinsverdunding

mobiliteitstrends

- groeiende mobiliteit

economische trends

- toename koopkracht
- toename tweeverdieners
- verkorte werktijden

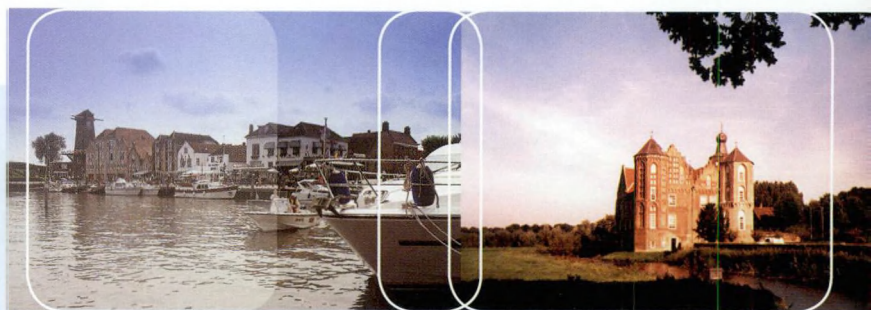
culturele trends

- individualisering
- onthaasting

Ook het aantal vormen van waterrecreatie en -toerisme neemt voortdurend toe. Nieuwe watersporttrends zoals jetski, sea-riding, para-sailing, wave-karting kennen vooral bij het jonge en avontuurlijke publiek heel wat bijval.

Door dit enorme succes komen afzonderlijke recreantengroepen soms zowel letterlijk als figuurlijk in elkaars vaarwater terecht. We zien onder meer overvolle dijkwegen en jaagpaden in de weekends en een aanzienlijk tekort aan ligplaatsen in de jachthavens.

Met dit beleidsplan willen we alle waterrecreatievormen voldoende kansen geven.

VLAANDEREN SPEELT ZIJN TROEVEN UIT : WATERRECREATIE ALS AANTREKKINGSPOOL

Een beleidsplan voor de ontwikkeling van waterrecreatie en -toerisme wordt uiteraard niet 1-2-3 opgesteld. Er gaan heel wat **voorbereidingen** aan vooraf.

Eerst wordt de huidige situatie in kaart gebracht (sterkten en zwakten). Vervolgens worden intenties en streefbeelden opgesteld, waarna men tot een **prioriteitenlijst** komt.

Deze prioriteiten staan evenwel niet op zichzelf. De waterweg vervult verschillende maatschappelijke functies die allen in harmonie naast elkaar kunnen bestaan. Bij het te voeren beleid moeten derhalve een aantal **randvoorwaarden** vervuld worden die ook rekening houden met de andere functies van waterwegen en kust.

Op basis van de geïdentificeerde prioriteiten en randvoorwaarden komt vervolgens het beleidsplan tot stand. Het te voeren beleid krijgt uiteindelijk vorm via een aantal sturingskaders voor concrete kwesties waarrond verbeteringen nagestreefd worden.

Dit vertaalt zich eenvoudig gezegd in een '**twaalfpuntenplan waterrecreatie en watertoerisme**'.

Vooronderzoek beleidsplan

- Inwerkingsgesprekken
  - Literatuurstudie
  - Benchmarking in buitenland
  - Diepte-interviews
  - Hoorzittingen
  - Enquêteering
-

Prioriteitenlijst

- Aantrekkelijk toervaartnet in heel Vlaanderen
- Duurzame en goed uitgeruste hengelactiviteiten
- Voldoende mogelijkheden voor duurzame snelvaart
- Ecologisch verantwoord kanoën, kajakken en roeien
- Ruimte voor harmonische jaagpadrecreatie
- Democratische passagiersvaart en veerdiensten
- Mogelijkheden voor kustrecreatie en -toerisme
- Betere profilering en promotie
- Variavormen van waterrecreatie en toerisme beter structureren en coördineren

Randvoorwaarden bij de realisatie van het beleidsplan

- Inspraak en dialoog
  - Goede relaties met de andere functies van de waterweg
  - Extra ruggensteun door de overheid
  - Promotie en communicatie
-

Twaalfpuntenplan waterrecreatie en watertoerisme

- 1 - Deelname aan planvorming rond watergebonden gebieden
- 2 - Uitbouw en gebruik van infrastructurele netwerken
- 3 - Wachtsteigers en bevestigingsvoorzieningen in en aan beweegbare kunstwerken
- 4 - Voorrang voor zachte recreatie, en gezonde waar nodig
- 5 - Eigen zones voor harde recreatie
- 6 - Milieuvorzieningen
- 7 - Eenvoudige reglementen omtrent statuten, administratie en financiën
- 8 - Bevaarbaarheid van de waterwegen
- 9 - Stroomlijnen van het promotiebeleid
- 10 - Onderzoek van de maatschappelijke en economische meerwaarde van investeringen
- 11 - Opzetten van een overlegplatform waterrecreatie en -toerisme
- 12 - Concessiebeleid voor (kust)jachthavens

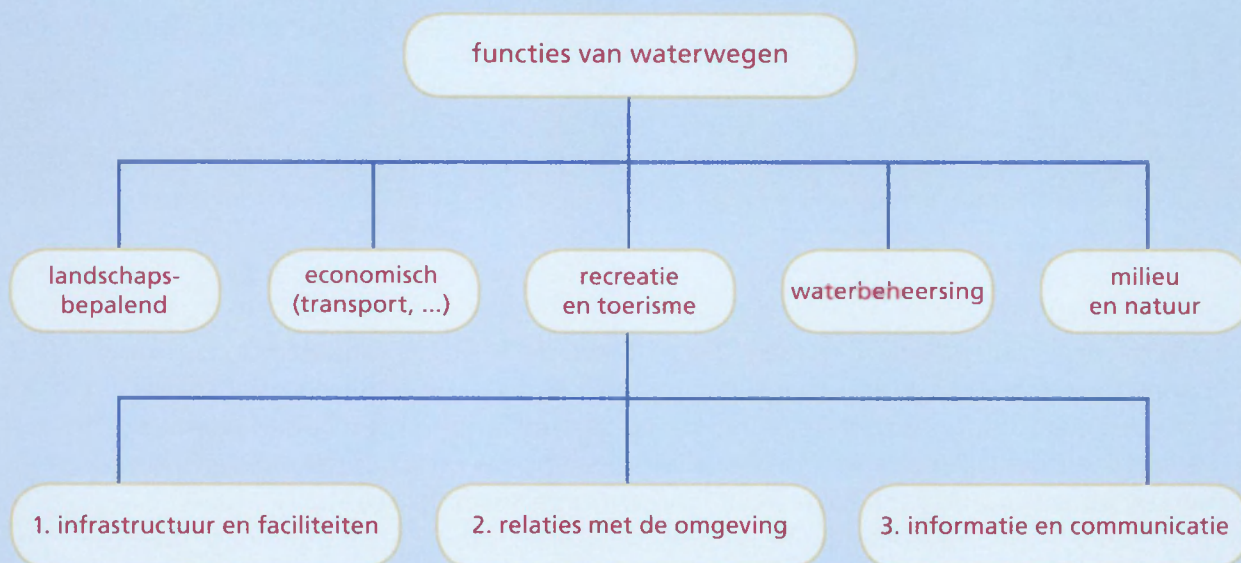
PRIORITEITEN VANUIT DE SECTOR

De sector waterrecreatie en –toerisme bestaat uit de meest uiteenlopende vormen van recreatie en sport. Elke vorm kent eigen prioriteiten. Voor toer-
vaart, hengelsport, snelvaart, kano-kajak-roeien, jaagpadrecreatie, passagier-
vaart en veerdiensten, kustrecreatie en –toerisme en promotie vindt u de
voornaamste aandachtspunten op bijgevoegde steekkaarten.

Over alle recreatievormen heen zien we enkele steeds terugkerende elementen. Die kunnen in grote lijnen ondergebracht worden bij een van volgende componenten :

1. infrastructuur en faciliteiten

De voorzieningen en de infrastructuur voor waterrecreatie zijn de laatste jaren verbeterd. Toch bestaan er nog een aantal gebreken of ontbrekende schakels :

- het aantal ligplaatsen voor passanten;
- de aanmeerfaciliteiten aan de kunstwerken;
- de voorzieningen voor niet-gemotoriseerde recreatievaart : hellingen, ladders, ...;
- de uitrusting van jachthavens.

2. relaties met de omgeving

De relaties tussen de verschillende waterweggebruikers enerzijds en tussen de verschillende vormen van recreatie anderzijds lopen niet steeds van een leien dakje. Goede omgangregels en een zonering van de activiteiten kunnen hieraan verhelpen. Daarnaast mag de link tussen recreatievaart en walactiviteiten zeker aangescherpt worden. De cultuur- en natuurtoeristen komen zo beter aan hun trekken.

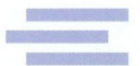
3. informatie en communicatie

Om waterrecreatie en -toerisme op een betere manier te besturen, is een passend promotie- en communicatiebeleid aangewezen. Het bundelen van de nu vaak verspreide krachten zal meer duidelijkheid omtrent mogelijkheden en regels scheppen. Een samenwerkingsmodel van alle lokale actoren uit de toeristische sector komt hieraan tegemoet.

RANDVOORWAARDEN VOOR EEN HARMONIEUS SAMENGAAN VAN FUNCTIES EN MOGELIJKHEDEN

Waterrecreatie staat niet op zich. De waterwegen vervullen naast hun rol voor de waterrecreatie en het watertoerisme nog een viertal andere basisfuncties : waterhuishouding, economie, ecologie en landschap. De prioriteiten voor deze functies lopen sterk uiteen. Bovendien hebben de verschillende vormen van waterrecreatie ook vaak noden die lijnrecht tegenover elkaar staan. Om het waterrecreatiebeleid te kunnen realiseren, moeten we bijgevolg enkele belangrijke randvoorwaarden in acht nemen.

INSPRAAK EN DIALOOG

Bij het opmaken van allerlei sectorale en integrale plannen (natuurrichtplannen, bekkenbeheersplannen en ruimtelijke structuurplannen) is de **inspraak** vanuit (water)recreatie en -toerisme eerder beperkt. Dit wordt in de hand gewerkt door het gegeven dat de sector vooral door vrijwilligers gedragen wordt. Het is ook pas in de laatste jaren dat waterrecreatie en -toerisme een hoge vlucht nemen. De beleidsmakers in het algemeen en de waterwegbeheerder in het bijzonder hadden dan ook de behoefte aan een beleidskader nog niet onderkend.

Het Beleidsplan waterrecreatie en -toerisme neemt de toeristisch-recreatieve functie van waterwegen wél als voornaamste uitgangspunt. Het reikt een kader aan op Vlaams niveau. In de verschillende planprocessen is als gevolg hiervan voortaan een grotere betrokkenheid vanuit waterrecreatief en -toeristisch oogpunt noodzakelijk.

Maar ook binnen de sector waterrecreatie en -toerisme zelf is een **permanente dialoog** tussen alle betrokken partijen onontbeerlijk. Deze dialoog krijgt op twee wijzen gestalte.

Enerzijds is er nood aan duidelijke en gekende aanspreekpunten waar de verschillende actorgroepen terechtkunnen met vragen en opmerkingen. Het provinciaal niveau is hiervoor bijzonder geschikt. Het vormt een tussenschakel tussen het lokaal niveau (clubs, jachthavens, gemeenten, particulieren) en de hogere niveaus (Vlaams, federaal en Europees).

Op termijn worden ook een overlegorgaan en een samenwerkingsverband op Vlaams niveau opgericht. Dit Overlegplatform waterrecreatie en -toerisme bevordert niet alleen de interne dialoog, maar levert tevens een belangrijke input voor de plan- en besluitvormingsprocessen van andere sectoren.

Anderzijds is er nood aan een gezamenlijk voorbereiden van voorzieningen.

De keuze van locaties en het ontwerpen ervan gebeurt door dialoog tussen ingenieurs en de uiteindelijke gebruikers. Op deze manier worden de faciliteiten door de verschillende waterweggebruikers optimaal benut.

GOEDE RELATIES MET DE ANDERE FUNCTIES VAN DE WATERWEG

Economie, natuur en recreatie horen niet in afzonderlijke hokjes thuis.

Afstemming tussen de verschillende waterwegfuncties komt alle partijen ten goede.

Economie en recreatie

Waterrecreatie vervult een belangrijke maatschappelijke en economische rol en mag terecht als een volwaardige functie van de waterweg beschouwd worden. Bij het aanbrengen van voorzieningen moet daar in sterkere mate rekening mee gehouden worden. Concreet denken we aan het vastleggen van de voorrangsregels aan kunstwerken, een goede infrastructuur voor vissers, voor kanoërs-kajakkers-roeiërs en voor de snelvaart, een aangepaste vaarsnelheid aan de aanmeerplaatsen, enz.

Naast aangepaste regels en voorzieningen is tevens een mentaliteitswijziging bij de beroepsvaarders nodig. Vroeger was er alleen de beroepsvaart. Maar de tijden zijn veranderd, er is nu ook de recreatievaart. Hier kan een parallel getrokken worden met wat er zich op de weg afspeelt. Als het een verlofdag is en mooi weer, wordt de vrachtwagenchauffeur ook geconfronteerd met een file die mee veroorzaakt wordt door de dagjes-toeristen die zich naar de Kust of Ardennen haasten. De regel is geworden: cohabitatie tussen beroeps- en recreatievaart!

Maar ook binnen de sector waterrecreatie zelf kunnen investeringen in een veel ruimer perspectief bekeken worden. Gecombineerde voorzieningen voor verschillende types waterrecreatie leiden tot een interessante kruisbestuiving en komen een ruimer publiek ten goede. Dit beginsel is uiteraard niet altijd en overal toepasbaar. Waar mogelijk moeten conflictsituaties tussen de gebruikersgroepen toch tot een minimum beperkt worden (bv. weren van snelverkeer op de oevers ten behoeve van de trage recreatie op de jaagpaden en dijkwegen). De zachte recreatie mag hierbij niet in de verdrukking komen.

Landschap en natuur

Schilderachtige landschappen, de goede waterkwaliteit, een grote vispopulatie... dit zijn slechts enkele elementen die bijdragen tot het succes van waterrecreatie. Maar de druk van recreatie en toerisme op de natuur moet beperkt blijven.

Een duurzame verweving waarborgt immers rust en stilte. Voor harde recreatie (bv. snelvaart, jetski, ...) is het wenselijk om duidelijke zones af te bakenen buiten de natuurgebieden. Dit komt ook de zachte recreatie ten goede.

Daarnaast vormt een 'natuurrecreatief' medegebruik van de waterweg een belangrijk uitgangspunt voor een goede ruimtelijke ordening.

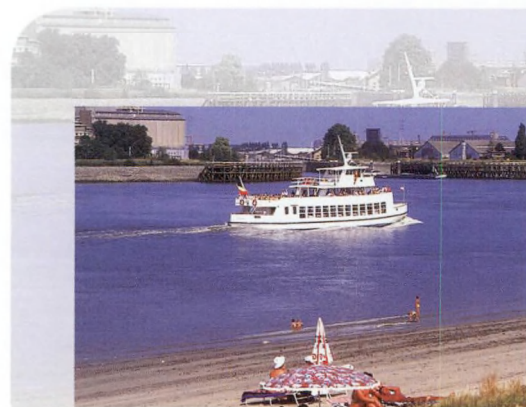
EXTRA RUGGENSTEUN DOOR DE OVERHEID

Om een goede toekomst voor de waterrecreatie te garanderen, zijn positieve stimulansen van overheidswege onontbeerlijk.

De regelgeving moet redelijk en eenduidig zijn. Tegenstrijdigheden met de federale en Europese regelgeving zijn uit den boze.

Het is belangrijk om van overheidswege een zeer klantgerichte dienstverlening te voeren, bijvoorbeeld bij het bedienen van de kunstwerken en het onderhoud van de waterwegen.

Initiatieven uit privé- en non-profitsector, zoals de uitbating van jachthavens, bootverhuur, passagiersvaart, de inplanting van clublokalen verdienen de nodige stimulansen. Maatschappelijk belangrijke maar niet zelfbedruipende initiatieven kunnen meegefinancierd worden zonder concurrentievervalsing aan te moedigen.

PROMOTIE EN COMMUNICATIE

Promotie en communicatie zijn samen een belangrijke pijler voor de toekomst van waterrecreatie en watertoerisme. Promotie kan iemand motiveren om aan waterrecreatie of -toerisme te doen.

Het brengt de sector in het mooiste daglicht en vormt zo een instrument om Vlaanderen ook in het buitenland te promoten en investeringen in de sector te bevorderen.

Tot nu toe diende de sector zich te veel in een verspreide slagorde aan. Met een duidelijke positionering en rolverdeling en een goed gecoördineerde promotiestrategie trekken we samen aan één zeel.

HET TWAALFPUNTENPLAN : HIER ZETTEN WE MET Z'N ALLEN DE SCHOULDERS ONDER !

Rekening houdend met de prioriteiten vanuit de sector waterrecreatie zelf en met de geschetste randvoorwaarden komen we uiteindelijk tot twaalf beleidskwesties. Samen vormen ze een kader voor het te voeren beleid in de komende decennia.

Een handige overzichtskaart van deze beleidspunten vindt u in bijgevoegde steekkaarten. In de hierna volgende tekst gaan we kort op elk beleidspunt in.

DEELNAME AAN PLANVORMING ROND WATERGEBONDEN GEBIEDEN

Het Beleidsplan waterrecreatie en watertoerisme van de waterwegen en kust in Vlaanderen maakt deel uit van het Vlaams Integraal Waterbeleid.

Onderlinge afstemming tussen alle beleidsmakers en administraties die hiervoor bevoegd zijn (natuur, ruimtelijke ordening, openbare werken, enz...), is dus een absolute noodzaak. De sector kan zeker als een volwaardige partner in de besluitvorming fungeren. Cruciale vragen als *“waar mag wat ingeplant worden”* en *“welke bewegingsvrijheid krijgen recreanten aan wal”* worden zo ook in een ruimere context bekeken en getoetst aan de principes en doelstellingen van het Integraal Waterbeheer.

Het Overlegplatform waterrecreatie en -toerisme vervult bij deze afstemming met andere sectoren een belangrijke rol. Met een vast secretariaat verzekert het de nodige opvolging en continuïteit. Maar ook binnen AWZ wordt een waterrecreatiepoot uitgebouwd die in de bekkencomités de nodige kennis en richtsnoeren ter zake inbrengt.

UITBOUW EN GEBRUIK VAN INFRASTRUCTURELE NETWERKEN

Vlaanderen is ingebed in het vaarwegennet van Nederland, Wallonië en Noord-Frankrijk en kan vanuit grensoverschrijdend oogpunt interessante samenwerkingverbanden opwekken. Voor waterrecreatievormen die circuits of langere tochten afleggen, worden daarom de ontbrekende schakels opgespoord en ingevuld en treffen we de nodige aanmeervoorzieningen voor toervaart, kano-kajak-roeien, passagiersvaart en veerdiensten. Lokale overheden die in dit verband vragende partij zijn, worden met objectieve criteria benaderd. Een wildgroei van halteplaatsen is zeker niet aangewezen.

We richten ons nooit op één vorm van waterrecreatie. De halteplaatsen zijn ‘multimodaal’. Dit betekent dat de investeringen zo gebeuren dat verschillende types waterrecreanten er probleemloos gebruik van kunnen maken. Een voorbeeld : de hoogte van een aanlegsteiger voor roeiers is niet dezelfde als die voor passagiersboten. De aanmeervoorzieningen moeten op beide afgestemd zijn.

WACHTSTEIGERS EN BEVESTIGINGSVOORZIENINGEN IN EN AAN BEWEEGBARE KUNSTWERKEN

Om Vlaanderen voor toervaarders nog aantrekkelijker te maken, wordt niet alleen de aanmeerinfrastructuur onder handen genomen. Ook de veiligheid moet aanzienlijk verbeteren. Dit gebeurt via de uitbouw en het gebruik van wachtsteigers aan en in sluizen en voor beweegbare bruggen.

Het is de bedoeling om buiten de sluizen voldoende aanmeervoorzieningen te voorzien voor kleinere recreatievaartuigen zoals jachtjes, kano's, kajaks, roeiboten en skiff. Aan tijgebonden sluizen vormt dit momenteel een probleem. Ook de veiligheid in de sluizen zelf wordt onder de loep genomen. Goede bevestigingsmogelijkheden vormen een belangrijk aandachtspunt.

Aan beweegbare kunstwerken zoals bruggen zijn wachtsteigers voor toervaarders welkom. Bij aankomst buiten de bedieningstijden kunnen ze aanmeren en eventueel overnachten.

VOORRANG VOOR ZACHTE RECREATIE, EN GEZONEERD WAAR NODIG

Er bestaat geen eenduidige definitie van zachte en harde recreatie. In principe verstaan we onder 'zachte' recreatie alle recreatieactiviteiten die zonder motor worden uitgeoefend. Toch worden snelfietsen en skeeleren soms bij de harde recreatievormen ondergebracht. Het element 'snelheid' speelt hierin een belangrijke rol. Paardrijden is een geval apart en hoort dan ook aparte routes te krijgen.

Sommige zachte recreatievormen zijn plaatsgebonden of 'gezoneerd'. Vooral voor hengelaars, wandelaars en fietsers is dit het geval. De mogelijkheden voor deze zachte recreatievormen zijn vooral afhankelijk van een goede ecologische en landschappelijke functie van de waterloop.

Een belangrijke optie in het beleidsplan is dat zachte recreatie niet door harde recreatie verdrongen mag worden. Een voorbeeld : hengelaars moeten ongestoord en rustig kunnen vissen. Voorbijzoevende speedboten komen de vangst niet echt ten goede ... Er worden passende maatregelen getroffen zodat de zachte recreanten hun geliefde activiteiten ongestoord kunnen blijven uitoefenen.

De richtlijnen uit deze beleidsnota vormen tevens mee de input voor de Vlaamse Waterbeleidsnota en allerlei planvormingsprocessen en beheersplannen rond de waterwegen in Vlaanderen. Binnen deze processen moet 'een passende opvolging' ervan nagestreefd worden. Dit betekent dat de opties uit dit beleidsplan niet zomaar terzijde geschoven kunnen worden. Bij het opstellen van bijvoorbeeld natuurrichtplannen, BPA's, structuurplannen enzovoort zullen de planologen voortaan wel degelijk rekening moeten houden met de bepalingen vanuit de sector waterrecreatie en -toerisme.

EIGEN ZONES VOOR HARDE RECREATIE

Bij harde recreatie zoals waterskiën en snelfietsen (wielertoeristen) spelen de ecologische en de landschappelijke functie van een waterloop een geringere rol.

De recreanten willen in de eerste plaats hun sport beoefenen. Een mooi landschap en een 'groene' omgeving zijn dan wel mooi meegenomen.

Deze groep recreanten hecht ook veel belang aan de infrastructuur zoals slipways, verharde paden, enz. Ze hebben op hun beurt ook een meer storend effect op de ecologische waarde van een waterloop : geluidsbelasting, verharding en versnippering, vervuiling van de waterloop.

Voor harde recreatie bakenen we duidelijke zones af buiten de natuurgebieden. Deze zonering in ruimte zorgt er onder meer voor dat iedereen ongestoord aan zijn trekken komt en andere (zachte) recreatievormen minder worden gehinderd.

Ook hier hebben de richtlijnen uit dit beleidsplan voortaan een belangrijke invloed op allerlei planvormingsprocessen en beheersplannen voor de waterlopen in Vlaanderen.

Afvalvoorzieningen voor waterrecreanten

Ontspanning in een mooie, groene omgeving... Dat is de drijfveer van heel wat recreanten. Hoewel de Vlaamse overheid bijzonder veel inspanningen levert om de natuur te vrijwaren (bestendigen en uitbreiden van natuurgebieden, waterzuivering, enz.), vormt drijf- en zwerfvuil toch een belangrijke bron van irritatie. Maar ook niet-huishoudelijk afval afkomstig van recreatievaartuigen komt nog te vaak in de waterwegen en op zee terecht. Dit leidt ondermeer tot geurhinder en een slechtere kwaliteit van vis- en duikwater.

Om hieraan tegemoet te komen, moeten - volgens een Europese richtlijn - in alle jachthavens milieustations voorzien worden. In deze milieustations worden diverse scheepsafvalsoorten ontvangen en beheerd. Deze Europese reglementering vormt een eerste stap in dit proces. De omzetting naar een nationale wetgeving die ervoor zorgt dat de reglementering ook daadwerkelijk op het terrein zelf wordt toegepast en nageleefd is een volgende stap.

Ook voor de recreanten zelf is hier een taak weggelegd. Een bijsturen van de mentaliteit (zwerfvuil vermijden) en het aanpassen van de voorzieningen aan boord (vuilwatertank) zijn twee belangrijke aandachtspunten. En aan wal moeten naast de jaagpaden en de dijkwegen voldoende vuilnisbakken geplaatst worden. Een regelmatige lediging is uiteraard essentieel. Een sterke sensibiliseringsactie rond milieubewustzijn kan hier een zinvolle impuls leveren.

Milieuvriendelijke methoden voor de behandeling van scheepsrompen

Bij vaartuigen die langere tijd stil liggen zien we op de romp al gauw een dikke aangroei door zeedieren en -planten. Hierdoor vermindert de snelheid en verhoogt het brandstofgebruik. Om de aangroei tegen te gaan, werden verfproducten ontwikkeld die bijzonder effectief zijn, maar helaas ook erg giftig. Een verbod op het gebruik van deze organische tinproducten op zich is niet voldoende. Er moet een goed alternatief gekend zijn. Ook hier kan een ondersteunende sensibiliseringscampagne wonderen verrichten via de promotie van alternatieve producten en methodes.

Daarnaast kunnen jachthavens en scheepswerven de nodige voorzieningen treffen zodat vervuild water of verf niet in de bodem kan dringen.

Dit wordt bevorderd via een bijhorend concessie- of vergunningenbeleid.

EENVOUDIGE REGLEMENTEN OMTRENT STATUTEN, ADMINISTRATIE EN FINANCIËN

Sommige vormen van waterrecreatie worden dermate overstelpt met reglementen en regels dat men door de bomen het bos niet meer ziet. Een eenvormige en doorzichtige reglementering en toepassing ervan zijn aangewezen. We willen dit via het Beleidsplan waterrecreatie en -toerisme bewerkstelligen.

Statutaire reglementen

Onder 'zachte recreatie' verstaan we alle niet-gemotoriseerde recreatievormen. Toch maakt paardrijden deel uit van de 'harde recreatie' omdat paarden volgens het verkeersreglement gelijkgeschakeld worden met gemotoriseerd vervoer bij de toegang tot jaagpaden en dijkwegen. Misschien moet onder 'hard' van harde recreatie eerder 'hinderlijk' verstaan worden. Maar het blijft vooral een zaak van perceptie. Eenzelfde onduidelijkheid vinden we bij kano-kajak-roei, jetski, passagiersvaart en boten met een langdurige ligplaats.

Administratieve reglementen

Voor evenementen en wedstrijden moeten de organisatoren heel wat administratieve voorschriften naleven. Naast de formulieren, de termijnen en voorwaarden is het zelden duidelijk welke faciliteiten er van overheidswege beschikbaar gesteld worden. Ook het statuut van de jaagpaden en dijkwegen is voor een recreant niet altijd duidelijk. Voor de waterwegbeheerder zelf leidt dit dikwijls tot het plaatsen van een woud van verkeersborden.

Financiële reglementen

Vaartaksen, scheepvaartrechten, doorvaarttaksen, btw, liggelden, visverloven hebben allemaal een aanzienlijke financiële impact op de sector. Vooral voor de passagiers- en de recreatievaart is meer eenduidigheid gewenst. De logica is soms ver zoek.

AWZ kan deze problematiek niet alleen oplossen. Ook 'economie' en het 'Vlaams' en 'federaal' niveau hebben inspraak in deze materie.

Dit gebeurt bij voorkeur in rechtstreeks overleg met de betrokken sectoren.

Ondersteuning en subsidiëring

Als algemene regel voor subsidiëring van waterrecreatie en aanverwante sectoren wordt het volgende voorgesteld : *"Die vormen die een algemeen belang vertegenwoordigen maar die zonder ondersteuning zouden verdwijnen, komen in aanmerking voor subsidie"*. Concreet denken we bijvoorbeeld aan het varende erfgoed en initiatiecursussen in watersporten (bijvoorbeeld zeilen). De ondersteuning kan - mits een tegenprestatie - zowel vanuit de publieke (Vlaamse overheid) als vanuit de private sector (federaties) gebeuren.

BEVAARBAARHEID VAN DE WATERWEGEN

Op dit ogenblik zijn de waterwegen op zon- en feestdagen exclusief terrein voor de toervaarder en voor de (snelle) waterrecreant. Het vaarwegenvignet van de toervaarder garandeert de bediening van de kunstwerken op een groot aantal vaarwegen. Vooral dan worden ook wedstrijden gehouden, zoals waterskiën en andere snelsporten. Er is de bekommernis dat bij de invoering van de zondagvaart voor de beroepsvaart een aantal mogelijkheden gehypothekeerd worden. De bediening van de kunstwerken (openingsuren, timing van onderhoudswerken, ...) en de afstemming ervan over de gewestgrenzen heen blijft een aandachtspunt. Ook de onderhoudsbaggerwerken in de jachthavens zijn een zorg.

Dit beleidsplan pleit voor een maximaal behoud van de recreatiemogelijkheden en een grote klantvriendelijkheid binnen de krijtlijnen van de bestaande realiteit. Om aan de verzuchtingen van de sector tegemoet te komen, nemen we drie knelpunten onder handen :

- de bediening van de kunstwerken;
- de vaardiepte, ook in de jachthavens;
- de zondagvaart (zonder de beroepsvaart)

Bedoeling is de bevaarbaarheid van de waterwegen voor toervaarders blijvend te garanderen.

STROOMLIJNEN VAN HET PROMOTIEBELEID

Om de mogelijkheden van de sector waterrecreatie en -toerisme in binnen- en buitenland te profileren, is het nodig om een uitgebalanceerd promotiebeleid te voeren. Tot nu toe gebeurde deze promotie in verspreide slagorde, waardoor sommige aspecten van de waterrecreatie overbelicht werden en andere helemaal niet aan bod kwamen.

Om alle neuzen in dezelfde richting te plaatsen, is een goede doorstroming van informatie tussen alle betrokken actoren (gemeenten, provincies, waterwegbeheerder, gewest, rederijen, openbare vervoersmaatschappijen, musea, fietsverhuurbedrijven enz.) en een duidelijke positionering en rolverdeling nodig. Hiervoor wordt een gecoördineerde promotiestrategie voor heel Vlaanderen uitgewerkt. Op basis daarvan stellen we een marketingplan voor promotie op. Hierbij beogen we drie opties :

- aantrekken van mensen vanuit het buitenland naar Vlaanderen;
- mensen uit eigen land of gewest enthousiast maken om aan waterrecreatie en -toerisme te doen;
- verspreiden van geschikte informatie voor waterrecreanten.

ONDERZOEK VAN DE MAATSCHAPPELIJKE EN ECONOMISCHE MEERWAARDE VAN INVESTERINGEN

Een schatting van de maatschappelijke meerwaarde van de geplande overheidsinvesteringen in de sector waterrecreatie en -toerisme is geen eenvoudige oefening. We stelden hiervoor een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) op. De effecten van investeringen in de sector op de economie en op de maatschappelijke welvaart werden project per project bekeken. Voor de economische impact plaatsten we ons telkens in het standpunt van de investeerder. Het onderzoek dat uitgevoerd werd bij het opstellen van het beleidsplan vormt enkel een basis en wordt in de toekomst verder uitgewerkt.

Algemeen kunnen we stellen dat de overheid investeringen in de waterrecreatieve sector enkel moeten uitvoeren als de baten hoger zijn dan de kosten en de geplande maatregel en positieve impact heeft op de regionale economie. Prioriteit krijgen de gebieden met een structurele werkloosheid en de regio's die sterk afhankelijk zijn van de sector waterrecreatie en waarin de privésector onvoldoende investeert.

Maar naast de economische overwegingen nemen we ook de andere effecten van de sector en een eventuele uitbreiding ervan in beschouwing. Vooral de impact van waterrecreatie op de natuur moet tot een minimum beperkt worden willen we de waterwegen voldoende aantrekkingskracht blijven verlenen.

OPZETTEN VAN EEN OVERLEGPLATFORM WATERRECREATIE EN -TOERISME

De acties die uit de overige elf beleidspunten voortvloeien, kunnen niet gerealiseerd worden zonder een goed gestructureerd overleg tussen alle betrokken actoren. De sector waterrecreatie en -toerisme is immers sterk versnipperd en (mede) daardoor onvoldoende verankerd in de beleidsontwikkeling. Een goede afstemming van de belangen van alle partijen verhoogt de impact van de sector op de beleidsontwikkeling aanzienlijk.

Door de oprichting van een apart overlegorgaan komen de partijen onderling tot een vergelijk en zetten we de juiste punten op de beleidsagenda. Hierdoor bewerkstelligen we een verankering van de recreatieve functie in de beleidsontwikkeling rond de waterwegen en de kust en wordt waterrecreatie eindelijk als een volwaardige gesprekspartner bij het Vlaamse beleid betrokken.

Het is de bedoeling dat er in de toekomst een langdurige concessie wordt verleend aan de uitbaters van de jachthavens. In deze concessie worden rechten en plichten van de concessionaris duidelijk omschreven. En dit gebeurt niet alleen op vlak van infrastructuur en superstructuur (de accommodatie aan wal), maar ook op vlak van milieuvorzieningen en management, zoals het voorbehouden van een aantal ligplaatsen voor passanten en bezoekers, enz.

Het is de bedoeling om de kwaliteit van de jachthavens nog meer op te tillen. Dit is uiteraard een doelstelling die pas op halflange termijn gerealiseerd kan worden. Ook mag dit geen aanleiding zijn om wat dikwijls met veel vrijwilligerswerk is opgebouwd en in stand gehouden wordt, te ontmoedigen.

Jachthavens zijn uniek en in aantal ruim beperkt in vergelijking met hotels en campings voor de wegtoerist. Toch moet de toerist die een ronde van Vlaanderen vaart op termijn ook de mogelijkheid krijgen om zéker over een ligplaats te kunnen beschikken én van een aanvaardbaar kwaliteitsniveau te genieten.

TEN SLOTTE

Het Beleidsplan waterrecreatie en watertoerisme van de waterwegen en kust in Vlaanderen reikt enkele concrete richtsnoeren aan voor het te voeren beleid.

Via operationele kaders biedt het de mogelijkheid om met een aantal kwesties om te gaan. Zowel bestuurlijke, particuliere en ondernemersinitiatieven zijn noodzakelijk om duurzame en op de toekomst gerichte waterrecreatie en -toerisme mogelijk te maken.

Maar plezierig recreëren op, in en langs de waterwegen en de kust blijft toch ook een kwestie van mentaliteit waarbij tolerantie en goede omgangsnormen centraal staan. Alleen zo kan iedereen recreëren in harmonie met elkaar en met de omgeving.

MEER INFORMATIE ?

Wenst u meer informatie ?

- ☐ U kunt het volledige beleidsplan downloaden via de website www.lin.vlaanderen.be/awz.
- ☐ Een gedrukt exemplaar vraagt u tegen kostprijs aan via de Vlaamse Infolijn 0800 3 02 01.

Vragen omtrent het beleidsplan richt u bij voorkeur aan :

ir. Ludo Plessers

afdeling Beleid Havens, Waterwegen en Zeewezen
Administratie Waterwegen en Zeewezen
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 5
1000 Brussel

of

Rik Bervoets

communicatiedeskundige
Administratie Waterwegen en Zeewezen
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 5
1000 Brussel
tel : 02 553 73 34
fax : 02 553 77 35
e-mail : rik.bervoets@lin.vlaanderen.be

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

Samenstelling

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Leefmilieu en Infrastructuur
Administratie Waterwegen en Zeewezen
Afdeling Beleid

In samenwerking met

Bart Kamp en Wouter Verheyen (Resource Analysis)
Els Lowyck (WES Onderzoek en Advies)

Verantwoordelijke uitgever

ir. Jan Strubbe
directeur-generaal AWZ
Koning Albert II-laan 20 bus 5, 1000 Brussel

Coördinatie

ir. Ludo Plessers
Afdeling Beleid Havens, Waterwegen & Zeewezen

Redactie, concept en lay-out

CIBE centrum voor overheidscommunicatie vzw

Druk

Depotnummer D/2003/3241/362

De Vlaamse Infolijn

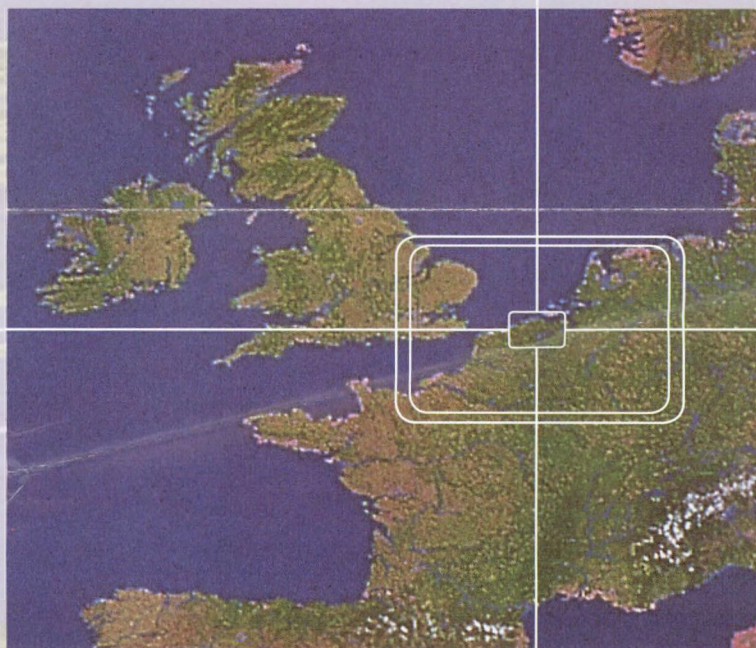
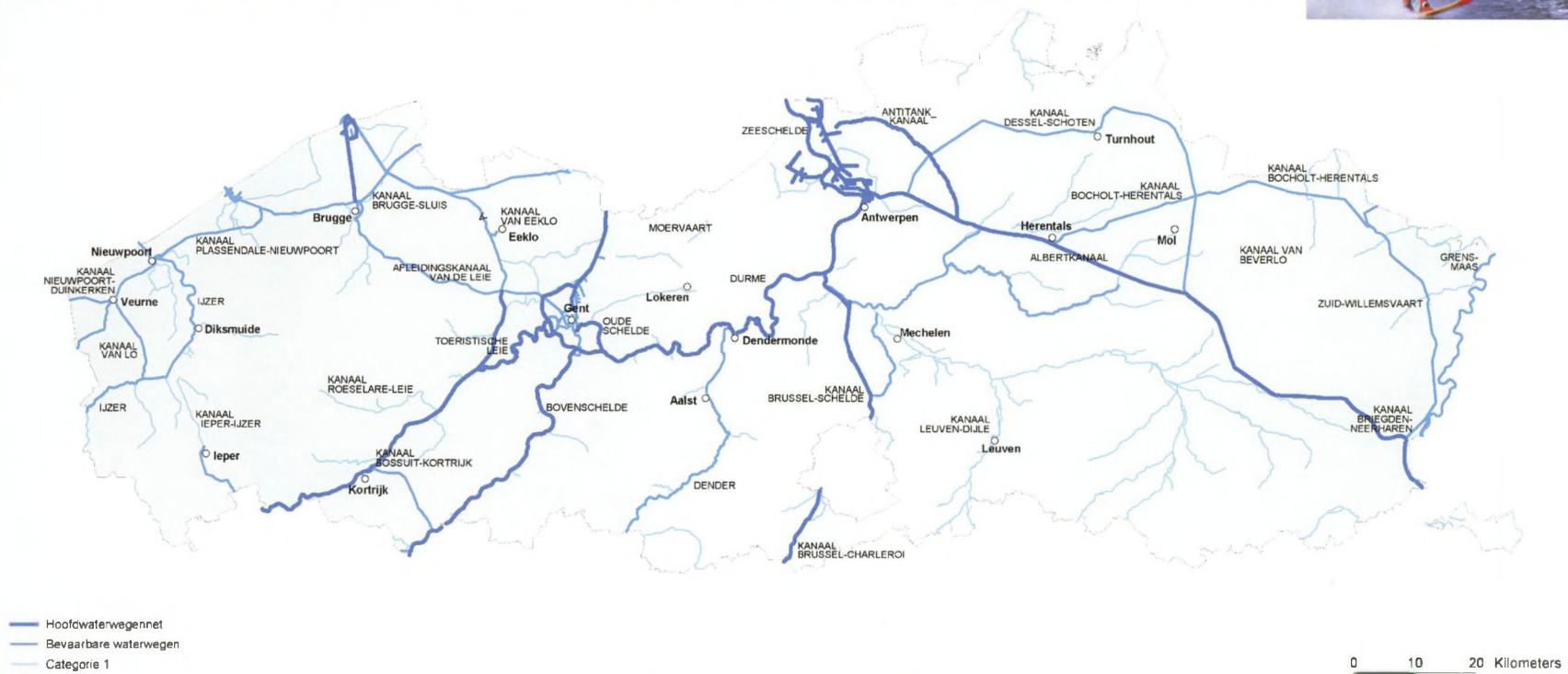
0800 - 3 02 01 *

elke werkdag tussen 9 en 19 uur

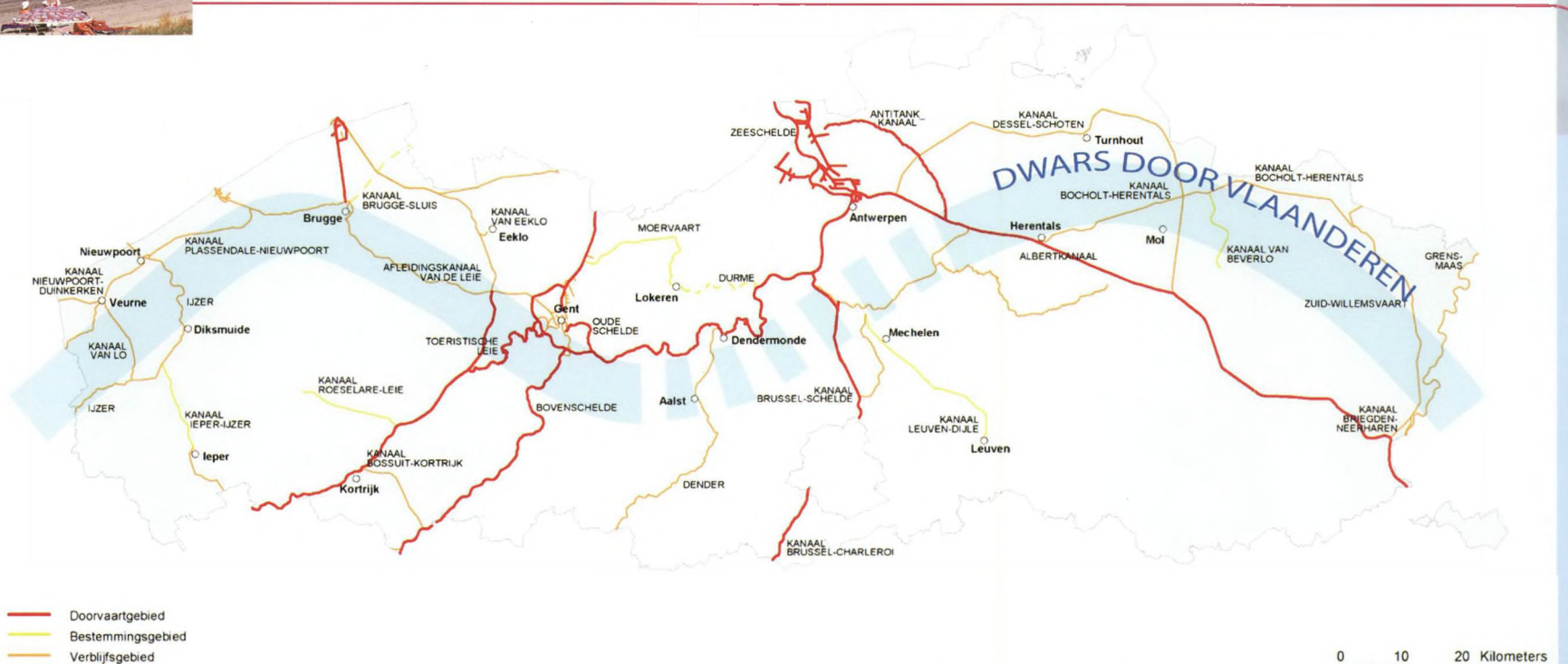

NETWERKVORMING

WATERRECREATIE NETWERK

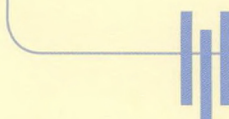
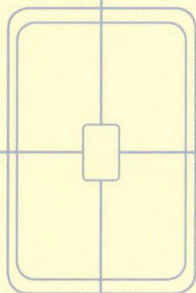

TOERVAARTNET

NETWERKVORMING IN KAAFT GEBRACHT

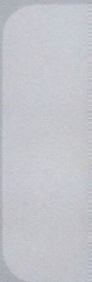

Het twaalfpuntenplan waterrecreatie en watertoerisme voor de waterwegen en de kust in Vlaanderen

1. Deelname aan de planvorming rond watergebonden gebieden
2. Uitbouw en gebruik van infrastructurele netwerken
  - Uitbouw en gebruik van aanmeerinfrastructuur voor toervaart
  - Uitbouw en gebruik van aanmeerinfrastructuur voor kano-kajak-roei
  - Uitbouw en gebruik van aanmeerinfrastructuur voor passagiersvaart
  - Uitbouw en gebruik van aanmeerinfrastructuur voor veerdiensten
  - Uitbouw en gebruik van multimodale knooppunten aan wal
3. Uitbouw en gebruik van wachtsteigers en bevestigingsvoorzieningen in en aan beweegbare kunstwerken
4. Zoneren en faciliteren van zachte recreatie
  - Zoneren en faciliteren van vismogelijkheden
  - Zoneren en faciliteren van fiets- en wandelmogelijkheden
5. Zoneren van harde recreatie
  - Zoneren van snelvaart
  - Zoneren van snelfietsers en skeelers
  - Zoneren van ruiters
  - Zoneren van 'kustsporten' en van aanmeer- en clubvoorzieningen aan de kust
6. Milieuvoorzieningen
  - Afvalvoorzieningen voor waterrecreanten
  - Organische tinverbindingen
7. Statutaire, administratieve en financiële reglementen
  - Statutaire reglementen
  - Administratieve reglementen
  - Financiële reglementen
  - Ondersteuningsbeleid
8. Bevaarbaarheid van de waterwegen
  - Bediening van kunstwerken
  - Zondagsvaart en vaardiepte
9. Stroomlijnen promotiebeleid
10. Opzetten informatie-inwinningsbeleid voor monitor- en beheersdoeleinden
11. Opzetten overlegplatform
12. Concessiebeleid met betrekking tot (kust)jachthavens

Een aantrekkelijk toervaartnet *in heel Vlaanderen*

In de komende jaren zal de toeristisch-recreatieve toervaart behoorlijk toenemen. De vergrijzing, de economische welvaart en het zoeken naar onthaasting in een groene omgeving werken deze trend sterk in de hand.

Door de aangroei van de toervaart zal er een toenemende behoefte aan goede walvoorzieningen ontstaan, van waaruit aantrekkelijke gebieden bezocht kunnen worden : steden en dorpen en het cultuurhistorische erfgoed. Momenteel is deze integratie tussen recreatievaart en walactiviteiten te zwak. De aangemeerde toervaarders bezoeken vaak uitsluitend horeca en winkels. Ze maken slechts beperkt gebruik van het culturele aanbod.

Om het toervaartnetwerk aantrekkelijker te maken en de toervaarders tevens een stimulans te geven het hinterland te bezoeken, is er nog werk aan de winkel. Bedoeling is onder meer de gebruikswaarde van de jachthavens niet te beperken tot de watersporters, maar het maatschappelijk belang ervan uit te breiden. Jachthavens bieden immers ook een meerwaarde aan de bebouwde kom waarin ze zich situeren.

Ook is het de bedoeling dat de jachthavens waar de toervaarder zal aanleggen zowel ligplaats garanderen als een minimum aan kwaliteit verstrekken. Ooit worden 'ankers' aan de jachthavens toegekend, dit in navolging van de 'sterren' die aan hotels en campings gegeven worden en waarbij meer sterren voor een hoger kwaliteitsniveau staan.

PRIORITEITENLIJST

- Uitbouwen van de missing links voor de toervaart in Vlaams waterwegen-landschap. Een goede balans tussen losse aanlegsteigers en jachthavens is wenselijk;
- Reguleren van het (mede)gebruik van (aanmeer)voorzieningen tussen passagiersvaartuigen en toervaarders;
- Op peil brengen van de milieu- en afvalvoorzieningen;
- Systematisch verfraaien van de waterfronten rond jachthavens in het bijzonder van de bebouwde kom rond waterlopen;
- Wegwerken van het tekort aan ligplaatsen waar het tekort bewezen kan worden;
- Nastreven van welomschreven kwaliteitsniveaus in de jachthavens;
- Opheffen «onzekere» voorwaarden voor uitbating van jachthavens;
- Systematisch voorzien van adequate bevestigingsmogelijkheden en wachtsteigers in en aan sluizen;
- Versterken van de integratie en verbeteren van interfaces tussen recreatievaart en recreatiemogelijkheden aan wal;
- Achterstallig baggeren op een aantal locaties;
- Optimaliseren van de bediening aan bruggen en sluizen.

Hengelactiviteiten : *duurzaam en goed uitgerust*

Hengelen is een belangrijke vorm van waterrecreatie op de Vlaamse waterwegen. In 2001 werden maar liefst 68.500 visverloven uitgereikt. De sterke verbetering van de waterkwaliteit werkt dit succes zeker in de hand. De vispopulatie in de grote rivieren neemt aanzienlijk toe. En ook in rivieren die voor kort 'biologisch dood' waren, komen opnieuw vissoorten voor.

Toch merken we in de afgelopen twee decennia een zekere terugloop van het aantal visverloven. De bereikbaarheid van de viswateren, de verhoging van de prijs voor een visverlof en het groeiend aantal beperkingen op de visserij (kruisnetten, fuiken) liggen mee aan de basis hiervan. Ook de interactie met de andere recreatievormen en de 'multifunctionaliteit' (het voorkomen van verschillende andere functies en recreatievormen) van de oevers werken deze terugloop mee in de hand.

PRIORITEITENLIJST

- Bereikbaarheid van de viswateren verbeteren;
- Uitbouwen van goed uitgeruste stroken voor hengelaars langs de Vlaamse waterwegen;
- Stimuleren van een verantwoord en duurzaam gedrag van de hengelaar (zowel op sociaal als milieuvlak) volgens de 'Code goede hengelpraktijken';
- Toegang verlenen tot bepaalde viswateren op bepaalde tijden indien mogelijk;
- Duidelijkheid verschaffen rondom een aantal administratieve en financiële regels (bootvisserij, retributies).

Kanoën, kajakken en roeien *op een ecologisch verantwoorde manier*

Kanoërs en kajakers bewegen zich bij voorkeur over smalle en kronkelige waterwegen en over waterlopen die voor de beroepsvaart onbevaarbaar zijn.

Voor ervaren kanoërs en kajakers is vooral de interactie met de natuur belangrijk : lage, glooiende en natuurlijk begroeide oevers, een afwisselend landschap, rust, schoon en helder water. Ongeoefende vaarders zijn eerder gericht op sociale contacten en het 'pretaspect' van een dagje varen.

In tegenstelling tot kanoërs en kajakers vinden we in Vlaanderen slechts weinig vrijblijvende particuliere roeiers. Recreatief roeien gebeurt vooral in clubverband. De roeisport wordt beoefend op waterwegen die voldoende breed zijn en bijgevolg ook door andere vaartuigen gebruikt worden. Dit beperkt de mogelijkheden ervan in sterke mate. Voor een eenvoudige roeittraining is een minimum-breedte van ongeveer 20 meter vereist, terwijl voor roeiwedstrijden 40 meter een minimum is. De spreiding over Vlaanderen laat dan ook te wensen over.

PRIORITEITENLIJST

- Aanpassen van het roei-, kano- en kajakstatuut;
- Reguleren van de effecten van de zondagsvaart op de roeimogelijkheden;
- Meer en beter gespreide roeimogelijkheden over heel Vlaanderen;
- Voorzien van voldoende en aangepaste infrastructuur (in- en uitstapplaatsen) op welomschreven afstanden op de waterwegen én aan de sluizen;
- Op de niet-bevaarbare waterwegen onder bepaalde voorwaarden aan kano's en kajaks de toegang verlenen om zo bloeiende rondvaartcircuits te creëren.

Duurzame snelvaart *met voldoende mogelijkheden*

Het begrip snelvaart dekt een ruim gamma aan recreatieve activiteiten op water. In het beleidsplan nemen we voornamelijk het varen met een speedboot, het waterskiën en het jetskiën in beschouwing.

Vanuit deze recreatievorm worden de mogelijkheden eerder als beperkt ervaren. Er werden snelvaart- en jetskizones aangeduid om zo conflicten met zachte recreatievormen te vermijden (de golfslag bemoeilijkt kajakken e.d). De spreiding van deze zones over Vlaanderen is evenwel niet optimaal. Ook de accommodatie (douches, slipways, parkeerplaatsen, brandstofdepots) laat vaak te wensen over. Bovendien zou de herinvoer van de zondagsvaart voor vrachtschepen en het naleven van geluidsnormen de sector meer aan banden leggen.

PRIORITEITENLIJST

- Spreiding van snelvaartmogelijkheden over het Vlaams Gewest;
- Voorzien van aangepaste infrastructuur in en naast het water;
- Verschaffen van duidelijkheid en uniformiteit voor toegestane locaties waar voorzieningen voor deze recreatievormen ingeplant mogen worden;
- Afstemmen van de behoeften van snelvaart met andere waterrecreanten en waterfuncties (bv. zondagsvaart voor de beroepsvaart);
- Herzien van de maximumsnelheid in functie van de 'betere' motoren (minder geluid en emissie).

Jaagpadrecreatie : *voldoende ruimte en harmonisch samengaan*

Jaagpadrecreatie omvat verschillende activiteiten, maar de hoofdmoot wordt ingenomen door fietsers en wandelaars. Daarnaast eisen ook ruiters geleidelijk aan hun plaats op.

De verharding van jaagpaden en dijkwegen werkt het succes ervan in de hand. Ze vormen fraaie en veilige fietsroutes die deel uitmaken van een groter geheel van recreatieve fietsroutes en netwerken van ruiterspaden. Daardoor zijn sommige dijkwegen en jaagpaden in de weekends vaak overvol. Dit leidt tot knelpunten met voetgangers die zich door de vele 'hardrijders' op de fiets niet meer veilig voelen.

PRIORITEITENLIJST

- Uitbouwen van een geïntegreerd netwerk van jaagpaden en dijkwegen waar dat mogelijk is;
- Minimaliseren van het aantal mogelijke conflictsituaties tussen verschillende groepen recreanten (bijvoorbeeld door een selectieve ontharding van jaagpaden en dijkwegen);
- Uitwerken van een verantwoorde toegang tot natuurgebieden;
- Voldoende voorzieningen op de jaagpaden : rustplaatsen, knooppunten, afvalvoorzieningen en signalisatie bij in- en uitstapvoorzieningen, ...

Passagiersvaart en veerdiensten *met democratisch karakter*

Het vervoer van personen over het water gebeurt momenteel via twee verschillende vormen van diensten : de passagiersdienst en de veerdiensten.

Passagiersvaart is eerder toeristisch-recreatief. Ze bieden bepaalde trips of doen interessante locaties aan. De veerdiensten verzorgen een verbinding tussen twee oevers en werken hiermee het barrière-effect van de waterloop weg. Vooral recreanten maken gebruik van veerdiensten.

Jaarlijks worden naar schatting ruim 1 miljoen passagiers door passagiers- en veerdiensten vervoerd. Het is ongetwijfeld de meest democratische vorm van waterrecreatie. Een schip vertegenwoordigt al gauw vele tientallen passagiers terwijl jachten vaak slechts enkele personen vervoeren. Bovendien maakt het mensen meer vertrouwd met water en waterrecreatie en -toerisme wat een extra stimulans aan de sector biedt.

PRIORITEITENLIJST

- Selectief uitbouwen van de aanmeermogelijkheden;
- Aanpakken van de aanmeerproblematiek en reguleren van het (mede)gebruik;
- Optimaliseren van de bediening van de kunstwerken ook in interregionaal verband;
- Duidelijkheid scheppen rond het statuut van de passagiersvaartschepen;
- Versterken van de integratie tussen passagiersvaart en veren enerzijds en het toeristisch en recreatief netwerk en de vervoersmodi aan wal anderzijds;
- Verbeteren van de (flankerende) infrastructuur op de in- en uitstapplaatsen voor passagiersvaart en veren.

Kustrecreatie en -toerisme : *afwegen van mogelijkheden*

Het beoefenen van watersporten op zee nam in de voorbije jaren sterk toe. Blijvers zijn onder meer zeilen, surfen en vissen. Daarnaast dienen zich steeds meer nieuwe watersporten aan : zeerafting, kit-surfing, jetski, strandzeilen. Door hun avontuurlijke karakter kennen ze vooral bij jongeren heel wat bijval.

De watersportactiviteiten op zee vergen een goede omkadering op het strand, de zeedijk of in de jachthavens. Daar de activiteiten een aanzienlijke werkgelegenheid genereren, zijn de nodige investeringen en dienstverlening zeker verantwoord.

PRIORITEITENLIJST

Kustjachthavens

De beperkte ruimte aan de kust laat niet toe om zomaar aan de bestaande vraag te voldoen. Er zou gestreefd moeten worden naar:

- Een selectieve uitbreiding van de kustjachthavens, ook met het oog op passantenverkeer en doorstroming;
- Verbeteringen op en rond bestaande jachthavenlocaties van het voorzieningenniveau en van de aanblik. Dit verhoogt het service-level en maakt openbare ruimten binnen badplaatsen aangenamer;
- Stimuleren van passanten naar de Belgische kustjachthavens door een verbeterd onthaal van passanten in de kustjachthavens;
- Onderzoek naar het beheer in buitenlandse jachthavens als benchmark voor het beheer van de Vlaamse jachthavens aan de kust.

Droge kustjachthavens

- Wegwerken van de rechtsonzekerheid;
- Waarborgen van veiligheid;
- Openstellen van faciliteiten voor iedereen.

Zeilwagenrijden

- Nastreven van eenvormigheid in de (gemeentelijke) reglementering;
- Toegang behouden tot de strandzone en mariene milieus.

Overige kustrecreatie

- Voldoende ruimte voorzien voor nieuwe ontwikkelingen;
- Mogelijkheden geven tot verankering van nieuwe recreatievormen.

Resultaten van de enquête over:

Resultaten van de enquête over:

Bericht aan de Schipperij
IJsberichten
Berichten van uitzonderlijke Hoge
Waterstanden

Bedieningstijden van sluisen en
op de bevaarbare waterwegen in Vlaanderen
Juli uitgave - 2001

VOORSCHRIFTEN

betreffende de Politie en
de Scheepvaart

Edme 2001

Betere profilering en promotie

Verschillende instanties op lokaal, provinciaal en gewestelijk niveau leveren heel wat promotieinspanningen voor de waterrecreatie en het watertoerisme. Te vaak gebeurt dit echter in gespreide slagorde.

Betere onderlinge afstemming en duidelijkheid omtrent aanspreekpunten zouden de profilering en promotie van de sector ongetwijfeld bevorderen. Een overkoepelend toekomstgericht promotiebeleid met een actiegeïntegreerd marketingplan voor de promotie van waterrecreatie en -toerisme in Vlaanderen kan hieraan tegemoet komen.

PRIORITEITENLIJST

- Opmaken van een algemeen marketingplan voor de promotie;
- Opmaken van een duidelijker taakverdeling en een betere afstemming van de ondersteuningsactiviteiten van de verschillende diensten die zich met promotie van de sector bezig houden;
- Intensiever overleg met de sector om promotie en ondersteuning van allerlei zaken doeltreffender te maken via een permanent platform;
- Een duidelijke positionering in en ten opzichte van het buitenland;
- Aanbieden van gerichte informatie en toepassingen gericht op specifieke doelgroepen (o.a. vaarkarten en boekingsystemen).

Variavormen van waterrecreatie- en toerisme *beter structureren en coördineren*

Op, in of langs de waterwegen worden talrijke recreatievormen beoefend die niet in een bepaalde categorie ondergebracht kunnen worden. Denken we ondermeer aan varen met modelboten, zwemmen, schaatsen en het varend erfgoed. Ook deze recreatievormen maken aanspraak op de waterweg en hebben eigen prioriteiten. Enkele voorbeelden :

Varend erfgoed

Varend erfgoed heeft niet alleen een cultuurhistorische waarde, maar biedt tevens een extra aantrekkingspool voor watertoeristen. Getuige hiervan de massale publieke belangstelling voor bijeenkomsten van oude (zeil)schepen. De sector vraagt met aandrang een permanente ligplaats aan de waterwegen. De oude schepen zijn op zich reeds het bezoeken waard. De combinatie met een tentoonstelling of scheepvaartmuseum kan de aantrekkingskracht ervan nog meer in de hand werken en is de investering zeker waard.

Zwemmen

Naarmate de kwaliteit van het oppervlaktewater verbetert, klinkt ook de roep naar zwemmen in openbaar water steeds luider. Keren we dan toch terug naar de tijd dat de kinderen leerden zwemmen in een natuurlijke biotoop, de rivieren en waterlopen ?

De waterwegbeheerder heeft er zeker oren naar !

